Ook Rembrandthuis slaat alarm om wegblijven cultuurbezoekers: ‘Onhaalbaar maximum van 20 miljoen overnachtingen per jaar nekt ons’

Museum Rembrandthuis in de Jodenbreestraat.Bron foto Daphne Severeijns

De culturele wereld in Amsterdam loopt te hoop tegen de voortdurende verhoging van de toeristenbelasting. Niet alleen evenementen en festivals, ook de museumsector roert zich. Zo staat het Rembrandthuis het water aan de lippen doordat het aantal internationale bezoekers jaar op jaar daalt. ‘Toerist is een scheldwoord geworden.’

Dit artikel is geschreven door**Herman Stil**
is economieverslaggever van Het Parool en schrijft veel over horeca en reizen
Gepubliceerd op 23 oktober 2026, 03:00

“Het is hier eigenlijk nooit echt superdruk in de straat,” zegt Milou Halbesma, terwijl ze vanuit haar werkkamer de Jodenbreestraat inkijkt. “Ook in de zomer niet.” Of op deze herfstzonnige vakantienamiddag, ziet de directeur van museum Rembrandthuis. “Bij restaurant Orff en Café de Sluyswacht is het terras leeg. Zelfs bij coffeeshop Reefer zie ik niemand. Dat zegt wel wat.”

De saamhorigheid in de straat is groot, evenals de zorgen over de tanende bezoekersstroom. “De restaurants en cafés vragen me weleens: kun je niet voor wat meer klanten zorgen? En andersom. Buurtbewoners willen weten wanneer we nog leuke exposities gaan houden, maar dat wordt steeds moeilijker.”

Minder cultuurbezoekers in de stad

Want niet alleen in de straat, ook in het Rembrandthuis – een van de top-10-musea in Amsterdam – slaat de bezoekersarmoe toe. “Wij zitten nu 20 procent onder onze bezoekersbegroting ten opzichte van een jaar geleden (toen het museum 225.000 bezoekers trok, red.). Vergeleken met 2019 zijn we een derde van onze bezoekersinkomsten kwijtgeraakt.”

“Dat heeft grote impact. Wij zijn een van de weinige musea van dit niveau zonder structurele overheidssubsidie, behalve dan jaarlijks 864.000 euro van het Amsterdams Fonds voor de Kunst. 80 procent van onze inkomsten komt van mensen die de stad bezoeken, ruim driekwart daarvan komt uit het buitenland. In feite betaalt de buitenlandse toerist al onze maatschappelijke activiteiten, zoals workshops voor stadspashouders en schoolactiviteiten.”

200.000

Het Rembrandthuis moet hard zijn best doen om dit jaar 200.000 bezoekers te halen. Vóór corona ontving het museum jaarlijks nog zo'n 265.000 bezoekers.

Maar het publiek verandert. “We zien steeds minder cultuurbezoekers in de stad. En als ze komen, blijven ze op het Museumplein. Rembrandthuis is het museum dat je bezoekt nadat je in het Rijksmuseum, Stedelijk of Van Gogh bent geweest. Dat gebeurt steeds minder, omdat verblijf in Amsterdam zo vreselijk duur is geworden. De overheid verergert dat door ook nog eens btw en toeristenbelasting te verhogen. Daardoor gaan bezoekers steeds langer in de stad rondlopen – dát kost geen geld. Terwijl juist als je de mensen ergens binnenhaalt, ze geen drukte op straat veroorzaken.”

Milou Halbesma, directeur van museum Rembrandthuis. ‘Leuke exposities houden, wordt steeds moeilijker.’Bron Daphne Severeijns

Omslagpunt angstig nabij

Deze week luidde filmfestival Idfa de noodklok in *Het Parool*. Ook andere cultuurevenementen, waaronder Holland Festival en debatcentrum De Balie staan onder druk doordat dit jaar de btw op hotels 12 procentpunt is verhoogd. Daarnaast zet Amsterdam de toeristenbelasting volgend jaar van 12,5 op 16 procent van de kamerprijs – en in 2031 op 20 procent.

Vóór corona ontving het Rembrandthuis jaarlijks gemiddeld 265.000 bezoekers, net geen kwart van hen uit Nederland. “In 2019, in het Rembrandtjaar, waren dat er 300.000,” zegt Halbesma. “Dit jaar moeten we er voor knokken om de 200.000 te halen. Wij hebben helaas onze toegangsprijs moeten verhogen naar 23,50 euro.” Maar de inkomsten blijven dalen. Vorig jaar hield het museum op ruim 5,1 miljoen euro inkomsten net 10.000 euro over, terwijl op 124.000 euro was gerekend. De reserve is opgelopen tot ruim 7 ton negatief en er moet nog een miljoenenlening worden afgelost waarmee coronaverliezen werden afgedekt. Over de financiën dit jaar durft Halbesma nog geen uitspraak te doen. “We drijven naast bezoekers op fondsen, donateurs en mecenaten, maar we kunnen niet nog verder terug.”

> **‘Volgend jaar gaat de toeristenbelasting naar 16 procent en daarna naar 20 procent, dan wordt het nog erger’**

Het omslagpunt is angstig dichtbij. “We zien geen verbetering. Integendeel. Als de toeristenbelasting volgend jaar naar 16 procent gaat en daarna naar 20 procent, wordt het alleen maar erger. Zonder extra financiering kunnen we onze projecten en exposities niet meer betalen.”

Jodenbreestraat, bij Café de SluyswachtBron foto Daphne Severeijns

“We zijn nu bezig met een meerjarenbegroting zonder vet op de botten. We werken met het absolute minimum aan personeel. En we bezuinigen op tentoonstellingen en programmering. Daardoor komen er weer minder mensen. Wij moeten uit die vicieuze cirkel. Dat lukt niet als, naast al die andere kostenstijgingen, de stad steeds de toeristenbelasting verhoogt zodat onze bezoekers wegblijven.”

Apart cultuurtarief

Ze wijst op de maatschappelijke rol van het museum. “Wij zijn hier niet alleen om het Rembrandthuis elke dag open en dicht te doen. We doen wetenschappelijk onderzoek naar Rembrandt en zijn leerlingen. We hebben lesprogramma’s in Amsterdam-West, Noord en Zuidoost. Gaan naar verzorgingshuizen en buurthuizen of met onze mobiele etspers langs scholen. Stellen het museum jaarlijks één dag open voor Amsterdammers. Doen collaboraties met House of Denim, Smib en Henk Schiffmacher om een breder publiek aan te spreken. Dat is heel arbeidsintensief, daar hebben we steeds minder tijd en geld voor. Onze mensen zijn nu vooral bezig met fondsenwerving.”

Het aanprijzen van het museum en de exposities in het buitenland gebeurt volgens Halbesma nauwelijks nog. “Stadspromotie mag niet meer, want dat zou meer mensen trekken. Dus moeten we nu zelf, met dat hele kleine beetje marketingbudget dat we hebben, mensen in het buitenland enthousiast maken.”

Voorheen trokken musea op met stadspromoter Amsterdam&Partners. “Dan gingen we mee naar internationale reisbeurzen. Of nodigden we samen buitenlandse media uit voor een bezoek en verblijf. Die werving is stopgezet. Zelf kunnen we dat niet betalen, omdat het verblijf veel te duur is geworden. Dus wéten mensen niet wat we doen. En komen ze niet.”

Geen genodigden door dure hotels

Naast dalend bezoek heeft Rembrandthuis, net als filmfestival Idfa of debatcentrum De Balie, steeds meer moeite om genodigden naar Amsterdam te halen. “We bieden elk jaar voor een langere periode in onze Open Studio’s ruimte aan kunstenaars. Als die niet uit de omgeving van Amsterdam komen, is het een enorme puzzel: waar kunnen ze blijven, wat zijn de kosten? Hotels zijn te duur.”

Hetzelfde geldt voor mensen die inhoudelijk meewerken aan een tentoonstelling. “We runnen het Rembrandthuis met een vaste ploeg van dertig mensen. Zeker bij grote exposities hebben we hulp van buiten nodig. Het wordt steeds moeilijker om die in de stad onder te brengen.”

Halbesma is niet op voorhand tegen een apart cultuurtarief voor toeristenbelasting, zodat in ieder geval gasten en genodigden van musea, evenementen, festivals en discussiepodia worden ontzien. “Ik ben er wel een beetje huiverig voor. Dan krijg je

dat anderen weer meer moeten betalen en ontstaat spanning tussen hotels en musea. Terwijl toerisme, bezoekers, cultuur, ondernemerschap en een leefbare stad één geheel behoren te zijn."

'Andere musea zullen volgen'

Halbesma, die eerder onder meer bij het Van Gogh Museum werkte, voorspelt dat andere musea zullen volgen. "We zijn de kanarie in de kolenmijn. Omdat we veel meer dan anderen afhankelijk zijn van bezoekersinkomsten. De meeste musea zijn voor circa eenderde afhankelijk van de overheid, bezoekers en commerciële inkomsten. "

"Dat onhaalbare maximum van 20 miljoen overnachtingen per jaar nekt ons. En nekt de hele stad. Door die hoge btw en stijgende toeristenbelasting doen hotels buiten het seizoen hun kamers in de uitverkoop. Dan trek je dus juist mensen die niet naar een museum als Rembrandthuis komen."

"Mijn vraag aan het stadsbestuur is of het bereid is die gevolgen te dragen. De politiek moet zich echt afvragen of het wel raadzaam is om op deze weg verder te gaan. Anders eindigen we als stad zonder toonaangevende voorzieningen." Eerder al trokken Overleg Amsterdamse Musea en Vereniging Amsterdam City met een vergelijkbare boodschap in de Stopera aan de bel.

"Amsterdam krijgt nu het imago een dure en onwelkome stad te zijn," zegt Halbesma. "Doordat alles op het bordje van de bezoeker wordt geschoven, is er een heel negatief beeld van bezoekers van buiten. 'Toerist' is een scheldwoord geworden. Terwijl Amsterdam juist gebouwd is op tolerantie. Wij zijn een stad met de hoogste museumdichtheid van Europa. Dat moet je koesteren en niet langzaam wurgen, zoals nu gebeurt."

*Over de auteur: **Herman Stil** is redacteur economie bij Het Parool en schrijft onder meer over het Nederlandse bedrijfsleven, luchtvaart en Schiphol, vastgoed en de techsector. Tips of opmerkingen: stil@parool.nl.*